

אור הנר

עורך: נדיה אטון

דבר העורך

"וַיַּגְדֵּל הַיָּלֵד וַתְּבֹאֵהוּ לְבֵית פְּרָעָה וַיְהִי לָהּ לְבֶן"

יצא מחר בבוקר בשעה 4:00 בדיוק. "מי שלא יתייצב בשער המזרחי עם הישמע הצפירה, ייחשב כבוגד ויוצא להורג במקום", הזהדה הפקודה האכזרית. עבור אברהם ושאר יושבי הצריף, זו הייתה קרן של תקווה מהולה באימה - האמינו שהם נשלחים למחנות עבודה במערב, מקום בו הלחם מצוי והמוות רחוק יותר. אברהם התקין את השעון בחדר קודש. הוא משך בשרשרת הברזל, מותח את הקפיץ עד קצה היכולת. הוא כיוון את המחטים המושחרות לשעה המדויקת, מוודא שכל תיק-תק נשמע כמו דפיקת לב יציבה. "בשעה 3:30 אקום", לחש לעצמו, "אטול ידיים, אקח את צרורו הדל של האדם ואצעד אל עבר החיים". הוא נרדם. ובזמן שאברהם חלם על שדות ירוקים ועל ריח של לחם טרי, התרחש ה"אסון".

במעמקי מנגנון השעון, גלגל שיניים זעיר, שחוק משנים של עבודה ומהקור הקיצוני, החליק ממקומו. המחוג הגדול רעד לרגע, נאבק כנגד כוח המשיכה, ואז נדם. השקט השתלט על החדר. הזמן של אברהם עצר מלכת ב-2:15 לפנות בוקר, בעוד השעון הקוסמי המשיך במירוצו האכזרי. כשאברהם פקח את עיניו, הוא הרגיש שמהו אינו כשורה. האור שחדר מהחלון לא היה האור הקלוש של שחר, אלא אור יום בהיר וקר. הוא זינק ממקומו, עיניו ננעצו בשעון: 2:15. הוא הביט בחוץ - השמש כבר ניצבה במרכז השמיים. זעקה חנוקה בקעה מגרונו. "לא! ריבונו של עולם, למה?!" הוא הטיח את אגרופו בקיר. תחושת הבגידה הייתה קשה מנשוא. השעון שלו, נאמנו היחיד, בגד בו ברגע הגורלי ביותר. הוא דמיין את השיירה יוצאת, את חבריו צועדים לעבר העתיד, בעוד הוא נשאר מאחור, נידון

בפרשתנו אנו לומדים שבתיה מוצאת את משה התינוק בתוך היאור, ומחליטה לגדל אותו בביתו של פרעה. ומובא במדרש (שמות רבה א, כ"ו) שכשהיה משה ילד קטן וגדל בבית פרעה, היה פרעה מנשקו ומחבקו, ומשה היה נוטל את כתרו של פרעה, ומניחו על ראשו.

אמרו חרטומי מצרים לפרעה: "מתיירים אנו מכך שמשנה נוטל את כתריך ומניחו על ראשו, שמא הוא אותו אחד שאנו רואים שעתיד ליטול מלכות ממך", והיו מהם שאמרו שצריך להרגו או לשורפו. ואילו יתרו שהיה מיועצי פרעה לימד עליו זכות שאין בו דעת, ועדין הוא ילד קטן. אמר להם פרעה שימו לפניו בקערה זהב וגחלים רותחים, אם יושיט ידו לזהב סימן שיש לו שכל, ואם אכן יושיט את ידו לגחלים סימן שעדין תינוק הוא.

ואכן כך, מיד הביאו לפניו בקערה זהב וגחלים, ושלח משה את ידו לקחת את הזהב, ובא המלאך גבריאל ודחה את ידו ותפס את הגחלים, והכניס את ידו עם הגחלים לתוך פיו ונכווה לשונו, ומאז נעשה כבד פה וכבד לשון.

והנה באותה שעה היה נראה: "וואי איזה מסכן הילד הזה", הוא נהיה מגמגם לכל החיים. לא די שלא נתן גבריאל ליטול את הזהב עוד דחף את ידו לתוך האש... וגרם לו כאב עצום לאותו זמן, ונזק בלשונו לכל ימי חייו. אומנם באמת היה זה נס גדול להצילו מגזר דין מוות, ולא היה זה רעה, אלא טובה עצומה, אומנם לא כל אחד מבין זאת... ומעשה זה הוא גם כן משל לחיינו אנו, וכך אמר דוד המלך בתהלים "דחה דחיתני לנפול", "לא מספיק שהקב"ה לא עוזר לי אלא דוחף אותי לתוך ה...", אומנם באמת "וה' עזרני", אלא שאנו בקוצר שכלנו לא מבינים זאת. לפנינו סיפור מדהים המתאר בדיוק את אותו המצב: בתוך האפלה הסמיכה של פולין הכבושה, בין חומות הגטו הצרות, הלב היחיד שעדיין פעם בקצב של עולם ישן היה שעון הקיר של אברהם. אברהם היה דייקן מאוד בזמן, לפני המלחמה, חנות השעונים הקטנה שלו הייתה מוקד של דיוק ושלווה. כעת, בצריף רעוע וקפוא, נותר השעון הזה - ירושה מאביו - כעדות האחרונה לכך שיש עוד סדר בעולם הכאוטי.

השמועה פשטה בגטו כמו אש בשדה קוצים. פקודה רשמית הונחתה על שולחן היודנראט (אחד מקציני הנאצים ימ"ש): "משלוח עבודה"

יוס' ב' טבת תשפ"ו

כניסת שבת: 16:37

יציאת שבת: 17:29

רבינו תם: 18:02

הזמנים לפי אופק באר שבע

פרשת שמות

למוות בגלל תקלה טכנית עלובה. הוא חש חסר אונים, מקולל. הוא זחל אל מתחת ללוחות העץ ברצפה, רועד לא רק מקור אלא ממרורות נפש. "זהו זה", חשב, "הכל אבוד. ה' עזב אותי בציפורני החשיכה בגלל קפיץ שבור". כל דפיקה בדלת נשמעה לו כגזר דין מוות. הוא העביר שעות של ייסורי נפש, בוכה על מר גורלו ועל ה"רע" המוחלט שפקד אותו.

דמדומים ירדו על הגטו. פתאום, הדלת נפתחה בחבטה. אברהם התכווץ במחבואו, אך אז שמע קול מוכר, צרוד מבכי. זה היה יצחק, אחד מיושבי הגטו.

אברהם יצא ממחבואו, פניו אפורות. "יצחק? מה קרה? למה אתה כאן? למה לא בשיירה?" יצחק נפל על כיסא, גופו רועד. "אברהם... השיירה... לא היה שום מחנה עבודה. זו הייתה מלכודת. ברגע שהם הגיעו למחצבה מחוץ לעיר, הגרמנים פתחו באש. כולם... כולם נרצחו. אני הייתי בסוף, הצלחתי לקפוץ לתעלה ולברוח תחת חסות העשן. אין ניצולים, אברהם. רק מי שלא הגיע לשער היום... רק הוא חי".

דממה עמוקה השתררה בצריף. אברהם הרים את עיניו אל השעון הדומם. הוא כבר לא ראה בו כלי שבור או בוגדני. הוא ראה בו שליח של ההשגחה העליונה. באותן שעות שבהן הוא בכה, התפלל למות וקילל את המזל שלו - באותן שעות ממש, השעון השבור היה חבל ההצלה שלו הוא הבין שה"רע" הכי גדול שתואר בדמיונו - האיחור הגורלי - היה למעשה החדש הכי גדול שיכול היה לקבל.

בחיים, האדם מוגבל בראייתו לנקודת הזמן והמקום בה הוא נמצא. אנו שופטים אירועים כ"טובים" או "רעים" על פי הנוחות והתכנונים שלנו. אך הסיפור הזה מלמדנו כי ההשגחה העליונה פועלת בדרכים נסתרות, ולעיתים ה"חורבן" של התוכניות שלנו הוא הבנייה של הצלתנו.

כשאנו נתקלים בעיכוב, בכישלון או באכזבה, עלינו לזכור: השעון שנעצר אינו מעיד על כך שהזמן אבד, אלא על כך שיד מכוונת בחרה לעצור אותנו לרגע, כדי להציל אותנו מעצמנו או מגורל שאיננו מודעים לו. האמונה היא הידיעה שגם בשתיקת השעון, ישנה מנגינה של חסד. יהי רצון שנדע להפנים עניין חשוב זה, שבת שלום ומבורך.

דבר תורה לסעודה שניה

"ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלושה ירחים"
תמה האור החיים הקדוש: מהו ה"טוב" שראתה?
רש"י הקדוש תירץ על פי הגמרא בסוטה (יב.) שנולד
מהול וכל הבית נתמלא אורה.
ועוד הקשה האור החיים הקדוש: מה הקשר בין מה
שראתה שהוא טוב, לבין זה שהיא החביאה אותו בתיבה, וכי
אם הוא לא היה טוב לא היתה חומלת על פרי בטנה להחביא
אותו מרודפיו?!

אלא מבאר האור החיים, שמשוה רבנו נולד בן שישה
חודשים ויום אחד, ואין דרך הנשים לדקדק במספר יום אחד,
וכשהוא נולד חשבה אימו שהוא בחזקת נפל, ואין תקווה
ממנו, ומיד לאחר מכן ראתה שהוא "טוב" - בריא וחזק, ולכן
טרחה בשבילו וסיכנה את עצמה להצילו מהמצרים.
וכתב האור החיים: והלשון בפסוק הוא "כי טוב" ולא
לשון אחרת, מכיון שטוב פירושו מהול.
וכן מצינו אצל אדם הראשון, שקודם שחטא היה טוב
מוחלט, ועל ידי החטא נמשכה העורלה שהוא
הסמל של הרע. ואצל משה שנאמר "כי טוב"
לומר שאין לו שום סימן של רע שהיא
העורלה.

דבר תורה לסעודה ראשונה

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב
איש וביתו באו"

פרשת שמות מתחילה במילים: "ואלה שמות בני
ישראל הבאים מצרימה". מעירים על כך חכמי ישראל:
צא וראה, שלא נאמר כאן "בני ישראל אשר באו מצרימה",
אלא נאמר: "הבאים מצרימה" - בלשון הווה. דבר זה בא
ללמדנו, שבני ישראל - ככל שארכו שנות ישיבתם במצרים -
לא ראו עצמם מעולם אזרחים תושבי קבע במצרים, אלא
חשו עצמם כל הימים כגרים וכזרים היושבים בארץ נוכריה
וציפו תמיד ליום הגדול, שבו עתידים הם להיגאל מארץ
גלותם ולשוב למולדתם, בה התהלכו אבותיהם: אברהם,
יצחק ויעקב.

תחושת הנכר שחשו בני ישראל בשנות השעבוד
במצרים, הגבירה בהם את הרצון לשמור על ייחודם
הלאומי ועל מסורת אבותיהם, כדברי חז"ל במדרש "שוחר
טוב" (ק"ד): "בזכות ארבעה דברים נגאלו ישראל
ממצרים: שלא שינו שמם, שלא שינו לבושם
ולא גילו מסתורין שלהם (סודותיהם הלאומיים)
ולא ביטלו את המילה".

דבר תורה לסעודה רביעית

דיני נטילת ידיים לסעודה

מצוה מדברי חכמים ליטול את הידיים לפני שאוכל סעודה
עם פת, ומברכים לפני ניגוב הידיים: "אשר קדשנו במצותיו
וציוונו על נטילת ידיים". ושיעור נטילת ידיים לסעודה הוא
רביעית מים, ואף על פי כן טוב להוסיף וליטול בשפע.
אין מברכים על הנטילה לפני הנטילה, אלא רק לאחריה,
משום שלפעמים ידיו אינן נקיות ואין לברך בידיים שאינן נקיות.
לכן מנהגינו פשוט לברך על הנטילה קודם הניגוב. שגם זה נחשב
כמברך קודם קיום המצוה.

באיזה אופן נוטלים ידיים לאכילה?

אם שופך על ידיו כמות של רביעית מים בבת אחת, מעיקר
הדין די בפעם אחת על כל יד, אולם מנהגינו ליטול שלוש פעמים
פעמים. ויטול ידיו בסדר הזה: יקח את הכלי ביד ימין וימסרנו ליד
שמאל, ויד שמאל תשפוך על יד ימין שלוש פעמים בזה אחר זה,
ויניח הכלי וישפוך מיד ימין על יד שמאל שלוש פעמים.
גם מי שהוא איטר יד שכל מעשיו ביד שמאל, יתחיל הנטילה
ביד ימין ככל אדם.

מדוע חשוב לנגב ידיים היטב אחרי הנטילה?

לפני שיבצע על הפת ינגב את ידיו היטב, משום שמי שאוכל
בלי ניגוב נחשב כאילו אוכל לחם טמא. ויזהר לברך לפני שמתחיל
לנגב. מותר לנגב את הידיים על ידי השמש, וכן במכשיר לניגוב
ידיים הפועל על ידי הזרמת אויר חם.

דבר תורה לסעודה שלישית

"ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף"
"רב ושמואל, חד אמר: חדש ממש וחד אמר: שנתחדשו
גזירותיו" (סוטה יא.)

יש להקשות על מאן דאמר "חדש ממש", מה חידש
לנו בכך, הלא מקרא מפורש הוא שהיה מלך "חדש".
ואפשר לומר, די ב' סוגי מלכים: האחד - מלך שמועבר
לידו שרביט ההנהגה בתורת ירושה, ויושב בכס ממלכתו
לאחר מות אביו המלך, מלך זה מכיר את גינוני המלכות
לפי שגדל על ברכי המלוכה והיה "יורש עצר", לפיכך אינו
נקרא "מלך חדש". השני - מלך שבחרוהו העם למלוך
עליהם, מלך זה נקרא "מלך חדש" לפי שלא הכיר עד עתה
את בית המלוכה והליכותיה. הוא אשר חידש הסובר "חדש
ממש", כלומר, שפרעה לא היה בן מלך ולא הכיר מנהגי
וגינוני המלכות קודם שישב על כסא ממלכתו.

עוד ניתן לתרץ בדרך חידוד, שעד עתה לא היה למצרים
מלך ממש, אלא רק ראש מדינה שכינוהו "פרעה", ולא היה
בידו זכויות הנהגה כמלך רגיל, אולם כשביקשו מצרים
להתנכל לכלל ישראל, מינו עליהם "מלך" ממש, שיהיו
בידו סמכויות ללא מצרים והגבלות, וזאת כדי להשתעבד
בבני ישראל ולהצר צעדיהם בגשם וברוח.

לחנכה שלם ברחמי רח

אלמוג לוי
בן שולמית הי"ד
שרית בת
בת - שבע

לחנכה שלם ברחמי רח

שלמה דוד
בן פורטונה
ת.נ.צ.ב.ה

לחנכה שלם ברחמי רח

שרה בת לאודה
ינית בת רחל
שמעון בן מרסל
ת.נ.צ.ב.ה

לחנכה שלם ברחמי רח

לאה בת
סוליקה רביבו
ז"ל (הי"ד)
ת.נ.צ.ב.ה

לחנכה שלם ברחמי רח

חנה בת חפסה
דיאנה בת הלן
ת.נ.צ.ב.ה

דיון משפחתי עם הרב יצחק זילברשטיין

שו"ת עם הרב ג' הרב אורן נזרית

למרוח משחה בשבת

שאלה: האם מותר לאדם שאינו חולה למרוח משחת ידיים בשבת. ובמיוחד שאלה זו מתבקשת בימנו - ימי החורף, וצריכים פעמים רבות למרוח קרם ידיים למנוע יובש וחתכים מהידיים, או שפתון לשפתיים.

תשובה: יש להתיר למרוח משחה לחולה שאין בו סכנה באופן שמבליע את המשחה בגוף, והמיקל להבליע המשחה בגוף גם שלא במקום חולי יש לו על מי שיסמוך, ודוקא שעושה כן לרענון ולא משום רפואה (אלא אם כן התחיל במירוח לפני השבת ויבא לידי צער אם לא ימרח באופן הנ"ל בשבת).

הדבקה מדבקה שמסירה שומנים בשבת

שאלה: ישנן מדבקות מיוחדות ששמים על האף בכדי לנקות, והמדבקות מוציאות כתמים שחורים וקטנים (כמין שומנים) שמצטברים על האף, ורציתי לשאול אם מותר לשים מדבקות אלו בשבת ואם לא אז מדוע? תשובה: מותר להשתמש בשבת במדבקה שמסירה נקודות שחורות באף, בתנאי שהמדבקה לא מוציאה דם ואין לו שערות באף שמתכוין להסירן.

ומכל מקום מי שאין לו צורך נחוץ בדבר נכון שיעשה כן בימות החול ולא בשבת.

"והנה נער בכח ותחמל עליו" (שמות ב', ו')

מעשה שהיה כך היה: אשה אחת בקרה אצל אמה יחד עם בנה התינוק. לקראת ערב, נפרדה הבת מאמה, ושבה אל ביתה, והנה, כשעמדה להשכיב את התינוק לישון, הבחינה שהמוצץ של התינוק איננו. חפשה בכל פנה בבית, אף לא מצאה אותו. בבית היו מוצצים נוספים, אף רק עם המוצץ ההוא התינוק מסגל להרדם. התינוק הרבה לבכות, ולא נרדם ללא המוצץ שלו. התקשרה האשה אל אמה, ושאלה האם המוצץ נשאר אצלה, והאם השיבה בחיוב.

עתה, בשעה עשר בערב, הפעיה היתה, כיצד יגיע המוצץ אל התינוק, משום שהבעל שלומד בבית-המדרש טרם הגיע הביתה, והאשה לא יכלה להגיע אל דירת אמה, מאחר וישאר לילדיה היו ישינים, וגם לא היה שגף שהאם תגיע אל בית הבת. ובינתיים התינוק אינו נרגע, קול הבכי הולך וחזק, והאשה היתה אובדת עצות... "יש לי רעיון מכריז", אמרה האם לבתה, "אשוב אליך בעוד כמה רגעים", והשיחה נקתה. כעבור מספר דקות צלצל הטלפון אצל הבת. "הענין סדר", הודיעה האם בשמחה, "המוצץ בדרך אליך". "כיצד שלחת אותו?", התפללה הבת. הסבירה האם: "הכנסתי את המוצץ לתוך שקית קטנה, ופשוט הדבקתי אותו (באמצעות סרט הדבקה חזק) לדפן האחורית של האוטובוס היצא לעבר השכונה שלך... הוא אמור לעבור מתחת לביתך בעוד עשר דקות!..."

ואכן כך היה. אם התינוק מצאה את השקית דבוקה לאחורי האוטובוס, שלפה אותה, והתינוק סוף סוף נרגע ונרדם. כאשר הבעל הגיע, ספרה לו אשתו את הספור המבדח. אף הבעל אפילו לא חזק, אלא נראה מהסס. "מה קרה?", שאלה האשה. "במח' מנקרת השאלה" - הסבירה - "שמא אנו צריכים לשלם לחברת האוטובוסים 'דמי משלוח' עבור הובלת המוצץ...?"

השפם בבקר הגיע הבעל לבית הרב, ושטח בפניו את שאלתו.

תשובה:

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, הציע את השאלה לפני גיסו מרן הגאון רבי חיים קניבסקי, וצו הגר"ח לדברי הגמרא בפסחים (כ"א). שם מבאר שרבן יוחנן בן זכאי, היה יושב ודורש לרבים בהלכות המועד תחת צלו של היכל בית המקדש, שגבהו היה מאה אמה, וצלו השתרע על שטח נרחב שבו היו מתכנסים כל העם. ושאלה הגמרא - היא? הנה מצל זה הבא מן המקדש, הרי יש בזה אסור מעילה בהקדש? ותירץ רבא: "שאני היכל, דלתוכו עשוי". דהנה, אין הנאת הצל נאסרת, משום שההיכל אינו עשוי בכדי להציל לבחיו, אלא לשמושו הפנימיים, ולכן אין כלל קדשה בצלו. וכמו כן בשאלתנו, אמר הגר"ח, האוטובוס 'לתוכו עשוי', ולא לדפנו... ולכן האנשים אינם חייבים לשלם עבור הנאה זו. הבעל הוסיף לשאל: האם לכתחילה היה מתיר להדביק את השקית לאוטובוס? - השיב מו"ר: בודאי שעל שמושים כאלו באוטובוס, קיימת קפידה מצד חברת האוטובוסים. אולם, במקרה המקסימלי שלכם, שהתינוק לא נרדם ולא פסק מבכי, מסתבר שלכם היהודי של בעלי החברה אינו מקפיד על כך, וניחא ליה לאינש... (לדאם) למיעבד (-לעשות) מצוה בממוניה...)

לסכום: אין צריך לשלם עבור העברת המוצץ על ידי האוטובוס.

שו"ת עם הרב ג' הרב בנימין חותה

הלכות קריאת ספר תורה

שאלה: אדם שקנה עליה לתורה או מפטיר ורוצה למוכרה לאחר במחיר יותר גבוה האם יש חשש בזה? ומה הדין אם קנה העליה בליל שבת ובבוקר לא בא לבית הכנסת ומכרו העליה לאדם אחר מה חיוב התשלום עליו?

תשובה: מותר לאדם למכור עליה שקנה במחיר יותר יקר והפער מגיע לו. ואם קנה עליה בליל שבת ולא בא בבוקר והגבאי מכר העליה לאחר אם נמכרה בפחות אז הוא צריך להשלים את הפער ואם נמכרה ביותר הוא רשאי לדרוש את הפער לצורכו.

שאלה: נכה בכסא גלגלים האם מותר לעלות לתורה.

תשובה: אין לו לעלות לתורה אלא רק אם יתפסוהו שניים כשהוא עומד.

שאלה: מי שאינו יודע לקרוא לשון הקודש האם מותר לעלות לתורה ומה הדין לגבי סומא (עיוור) לעלות לתורה.

תשובה במקום שנהגו להעלות לתורה סומא (עיוור) או עם הארץ ימשיכו במנהגם ובמקום שאין מנהג לכתחילה אין להעלות לתורה סומא או מי שאינו יודע לקרוא לשון הקודש, ואם יש חשש לפגיעה או מחלוקת או שיש סיבה מיוחדת לכך, מותר להעלותם ובלבד שיכולים לומר מילה במילה עם הבעל קורא אפילו שבפועל אינם קוראים עמו.

לדפואה שלימה

סולטנה
בת פרחא
שמעון יעקב
בן סולטנה

לדפואה שלימה

חיים לוי וב"ב
דון דבקה
הודיה לוי
אריק ועינב
דון וב"ב

לדפואה שלימה

יוליה בת לדיסה
דוד בן טטיאנה
טליה אפרת
בת ענבל שרה

לדפואה שלימה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מירה מרים
בת רחל

לחיווג הגון

שידה
בת ציפורה

צדיקים במיתתם קדוים חיים

התורה ולחיבוריו.

את חינוכו והשכלתו רכש הרמב"ם מאביו רבי מיימון הדיין, שהשפיע רבות על הגותו, וממורו המובהק של רבי מיימון - רבי יוסף אבן מיגאש, אשר שימש כדיין בקורדובה. הרמב"ם ראה עצמו גם כתלמידו של רבו של הר"י מיגאש - רבי יצחק אלפסי, הר"ף.

עם זאת, במקביל לעבודתו הרפואית, אפשרה לו שקידתו להפיק יצירות מונומטליות, וכן לשמש כפוסק ומנהיג לקהילה היהודית. שמו יצא למרחוק ונשלחו אליו שאלות רבות בהלכה ובאמונה מכלל יהדות התפוצות. אחת הקהילות שעמדה עמו בקשר רציף הייתה יהדות תימן, שקיבלה על עצמה את הרמב"ם כפוסק וכמנהיג. בעקבות כמה מאורעות שאירעו בתימן, כתב הרמב"ם את איגרתו המפורסמת אגרת תימן, בה הוא מודריך אותם בעקרונות האמונה.

חלקם של יהודי תימן העריצו את הרמב"ם הערצה עזה ואף תרמו לשיבתו במצרים תרומות משמעותיות ועל פי עדותו של הרמב"ם אף הוסיפו לנוסח הקדיש את שמו של הרמב"ם: "בחייו וביומיו ובחייו דרבנא משה בן מיימון".

חיבורו משנה תורה נחשב לחיבור הגדול ביותר באיכותו שהיה אי פעם הן בקרב הראשונים, והן בקרב גדולי האחרונים. רבי משה בן מיימון נפטר כ' טבת בשנת ה'תקס"ח לבריאה, והוא נקבר בעיר טבריה.

היום יום ישיש כ' טבת יום הילולתו זי"ע"א.

הלכות ברכות ברקים ורעמים חלק א'

מה מברכים?

על ברקים מברכים "עושה מעשה בראשית", ועל רעמים "שכוחו וגבורתו מלא עולם". ומברכים בשם ומלכות.

מה קודם?

בדרך כלל המציאות היא שרואים ברק ולאחר מוסר שניות שומעים רעם, אף שיצירתם בשמים כאחד, מכל מקום כיוון שמהירות האור מהירה הרבה יותר ממהירות הקול (מהירות הקול היא 340 מטר בשנייה, ואילו מהירות האור 300 אלף קילומטר בשנייה) הברק נראה ראשון ומברך עליו "עושה מעשה בראשית" ו"כוחו וגבורתו מלא עולם" על הרעם.

אומנם אם ראה ברק והתחיל לברך ברכת עושה מעשה בראשית, ובאמצע הברכה שמע קול רעם גם כן, לא יברך אחר הרעם שכוחו וגבורתו מלא עולם, שכבר יצא בברכתו על הברק. (חזו"ע ברכות עמוד תסה).

ברק לבד

יש אומרים שאם ראה ברק לבד עדיף להמתין עד שישמע את הרעמים, ואז יברך שכוחו וגבורתו מלא עולם. ויפסור את הברק. ולא יברך עושה מעשה בראשית. מפני שישנם הסוברים שכל החיוב לברך על הברק, הוא דווקא בברק שמגיע אחרי רעם (ילקו"י ברכות עמ' תרכב).

ומי שמברך על הברק עושה מעשה בראשית, וגם על הרעם, שכוחו וגבורתו וכו', יש לו על מה שיסמוך (ברכת ה').

מתי חוזר לברך

אין לברך יותר מפעם אחת ביום. ואפילו בלילה שלאחרי, משום שהלילה נמשך אחרי היום (חזו"ע ברכות עמוד תסה). מיהו אם נתפזרו העננים לגמרי, וזרחה השמש, וחזרו ונתקשרו העננים, צריך לחזור ולברך על הרעמים. אם עלה עמוד השחר אפילו לא נתפזרו העננים כלל, חוזר ומברך על הרעמים, אפילו שהיה ער כל הלילה, כיון שיום אחר הוא (חזו"ע שם תסו).

תוך כמה זמן יכול לברך

אין מברכים אלא תוך כדי דיבור [שהוא שיעור זמן אמירת "שלוש עליך רבי"] לראיית הברקים או שמיעת הרעמים. והיינו תוך כדי דיבור של סיום הרעם. ואם עבר זמן של תוך כדי דיבור לא יברך, אלא ימתין לברק או לרעם אחר. ואין חילוק בזה בין אם לא בירך על הרעמים בתוך כדי דיבור מחמת אונס, או שלא נתברר לו שהם ברקים או רעמים. (ילקו"י שם עמוד תרכא)

השומע רעמים בהיותו במיתה

השומע קול רעמים בהיותו ישן על מטתו, והתעורר משנתו, ואין לו שהות לקום וליטול ידיו כדי לברך בתוך כדי דיבור ברכת 'שכוחו וגבורתו מלא עולם', בשם ומלכות כדת, או שיש לו טורח לקום ממטתו באישון לילה ואפלה, ישפשף ידיו בשמיכה או בסדין, ויברך מיד את הברכה בשם ומלכות בתוך כדי דיבור לשמיעת הרעם. (ילקו"י שם עמוד תרכג)

לפנא שולמיה

דודית
בת עמליה
יצחק בן חנה

לברכה והצלחה

מרדכי ויפה
מודנו וב"ב
ליאור ושיר
מודנו

לברכה והצלחה

אלג'דיה
בת מרים
מרים (מיד)
בת דות

סרקו את הברקוד המצורף

והצטרפו אלינו לאתר "אור הנר",

באתר זה תוכלו לקבל את העולנים מכל

השנים סרטונים ושיעורים בהלכה ובאגדה

באהבה רבה

רוצה להיות שותף בזיכוי הרבים

ולחלק את העולנים באזור מגוריך? חייג 0527134251

לתרומות הקדשות והנצחות בעלון ניתן להתקשר 0505069633.

